

تبادل و تقارن به عنوان یکی از مفاهیم بنیادی معماری ایران

حسن کریمیان^۱، حسن اصالو^۲، سیدنظام حسین نژاد^۳*

۱. عضو هیات علمی دانشگاه تهران، (hkarimi@ut.ac.ir)

۲. عضو هیات علمی دانشگاه پلی تکنیک میلان و دانشگاه سوره، (H.osanloo@Gmail.com)

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه سوره، (Seyednezam@yahoo.com)

چکیده

در مطالعه معماری ایرانی و استخراج مفاهیم، مبانی و ویژگی‌های آن کاملاً روشن است که اساس و شالوده اصلی آن در فلسفه وجودی این سرزمین بوده است و در نتیجه، مطالعه آن بدون عمیق شدن در مسائل اجتماعی، فرهنگی، دینی و ادبی ناممکن است و روش تطبیقی رفت و برگشتی بین قالب (صورت) و فلسفه اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. دشواری این تحلیل از همین جا آغاز می‌شود. چرا که کالبد همیشه قابل نقد علمی است، به ویژه هنگامی که این نقد در ارتباط با محیط فیزیکی و جغرافیایی صورت می‌گیرد. با وجود تمام بحث‌هایی که پیرامون معماری ایرانی وجود دارد، آنچه به این نام خوانده می‌شود یقیناً دارای ویژگی‌هاییست که در عرصه‌های معنایی و کالبدی قابل پیگیریست. از جمله ویژگی‌های کالبدی معماری ایرانی کاربرد هندسه در آن است و از میان راهبردهای هندسی، الگوی انتظام‌دهنده‌ی تقارن در هنر و معماری ایران اسلامی جایگاهی ویژه دارد و از طرفی با در نظر گرفتن نظرگاه اندیشمندان ایرانی مسلمان در بیان اهمیت موضوع تقارن در هنر و معماری ایران اسلامی، ما در این پژوهش توصیفی پیمایشی به شرح آن پرداخته‌ایم.

واژه‌های کلیدی: معماری ایرانی، مفاهیم، کالبد، هندسه، تقارن و تبادل